№ 3. Dnia 18 Kwiecień-Lipiec 1938 r. Rok XIV.

Piński Przegląd Diecezjalny

PISMO URZĘDOWE KURII BISKUPIEJ.

Treść numeru:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

SACRA CONGREGATIO DE DISCIPLINA SACRAMENTORUM

1) Instructio de Sanctissima Eucharistia Sedulo Custodienda.

1. — Nullo unquam tempore Apostolica Sedes locorum Ordinariis praesidia et cautelas suppeditare praetermisit, quibus Ssma Eucharistia, quae asservatur in nostris ecclesiis sive de iure communi sive ex indulto, diligenter custodiretur neve ulli profanationi obnoxia remaneret. Canonicae disciplinae praecepta, quae temporum decursu ad rem praestituere sategit, hodie recepta conspiciuntur in canone 1269 Codicis Iuris Canonici, qui talia babet:

§ 1. *Sanctissima Eucharistia servari debet in tabernaculo inamovibili in media parte altaris posito.*

§ 2. *Tacernaculum sit affabre extructum, undequaque solide clausum decenter ornatum ad norman legum liturgicarum, ab omni alia re vacuum, ac tam sedulo custodiatur ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur.*

§ 3. *Gravi aliqua suadente causa ab Ordinario loci probata, non est vetitum sanctissimam Eucharistiam nocturno tempore extra altare, super corporali tamen, in loco tutiore et decenti, asservari. servato praeseripto can. 1271.*

§ 4. *Clavis tabernaculi, in quo Sanctissimum Sacramentum asservatur, diligentissime custodiri debet, onerata graviter conscientia sacerdotis qui ecclesiae vel oratorii curam habet.*

2. — Huic S. Congregationi, cui disciplina septem Sacramentorum tuenda est commissa (can. 249), quaeque iam edidit Instructionem diei 26 Maii 1929[1]) *„de quibusdam vitandis atque observandis in conficiendo Sacrificio Missae et Ssmae Eucharisliae Sacramentio distribuendo et asservando"*, opportunum visum est canonica praescripta in mentem omnium revocare, quibus Ssmae Eucharistiae asservandae grave sane munus incumbit brevibus additis explicationibus, aliaque munimenta et media decernere, nostris temporibus magis accommodata, quibus

1) *Acta Ap. Sedis*, vol. XXI, p. 631 seq.

Ssma Eucharistia sedulissime custodiatur et a quacumque iniuria integra praeservetur.

3. — Fidelis observantia praeceptorum quorundam canonum C. I. C. valde confert ad optatum pernobilem finem attingendum. Animadvertatur prae primis duo sub gravi praecipi ut Ssma Eucharistia in ecclesia possit asservari: 1° *ut adsit qui eius curam habeat;* 2° *regulariter sacerdos semel saltem in hebdomada missam in sacro loco celebret* (can. 1265 § 1). Si vero quandoque Apostolica Sedes ob penuriam sacerdotum indulget ut sacrum quintodecimo quoque die dumtaxat litetur ad sacras renovandas species, secluso semper earundem corruptionis periculo, nunquam tamen dispensat, immo instanter urget, ut habeatur persona quae die ac nocte Ssmi Sacramenti custodiae incumbat.[2])

Praeterea tria sunt prae oculis habenda in supra relato can. 1269:

a) Ssma Eucharistia asservari debet in tabernaculo inamovibili (§ 1) et undequaque solide clauso (§ 2); *b)* tabernaculum tam sedulo custodiendum est ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur (§ 2); *c)* clavis tabernaculi diligentissime sacerdoti custodienda est (§ 4). De singulis nonnulla sunt animadvertenda.

4. — *a) Tabernaculum sit inamovibile et undequaque solide clausum:* ab hoc praecepto per se gravi nec Episcopus valet dispensare nec ei consuetudo etiam centenaria et immemorialis derogare, excepto casu de quo in § 3, eoque iam tamquam primo praesidio consulitur securitati custodiae Ssmae Eucharistiae. Clausura vero undequaque absoluta secumfert ut ciborium sit confectum ex materia solida et firma. Equidem iuxta liturgicas leges tabernaculum extrui potest ex ligno, aut ex marmore aut ex metallo,[3]) quae postrema materia est ceteris firmior; quod tamen magis interest, conficiatur oportet ex solida materia, singulaeque partes intime inter se cohaereant, reseratio maximam exhibeat securitatem ac fortiter ostiolo adhhaereat, cuius cardines firmiter sint constituti ac dispositi, qui ipsum ciborio inserant. Nonnullis in locis Episcopi praescripserunt ad maiorem Eucharistiae securitatem ut ciborium ex integro metallo consisteret, quae quidem praescriptio, in locis ubi viget, absolute debet observari, ut docet Emus Card. P. Gasparri.[4]) Optimum sane consilium foret si tabernaculum sit vera arca ferrea, quam vocant (vulgo *cassaforte, coffre-fort*) adeo ut nec perforari nec effringi possit mediis, quae ordinarie adhibentur a furibus, eaque validis ferreis seris altari arcte debet devinciri in infimo eius gradu aut parieti adverso. Hae vero ferreae arcae aut in forma ciborii extrui debent, quae dein sunt marmoreo lapide contegendae ceterisque ornamentis condecorandae, adeo ut speciem cuiusdam operis affabre confecti prae se ferant ad normam § 2 relati canonis; vel saltem ita conficiantur ut in tabernaculis iam exsistentibus possint immitti. Huiusmodi tabernacula „de securitate“ (italice *di sicurezza*) nuncupantur. Ad quamlibet vero dubitationem auferendam quoad legum liturgicarum observantiam in hisce conficiendis tabernaculis attendatur responsio S. R. C. die 1 April. 1908 ad preces sibi porrectas nomine Ordinariorum Provinciae ecclesiasticae Milwaukien. in America sept. a quodam Sacerdote qui pro adprobatione exhibuerat novum tabernaculum solidissime extructum et quidem ita confectum ut nullimode repugnaret neque rubricis Ritualis Romani, neque eiusdem S. C. decretis: „Communicetur sacerdoti oratori responsum S. R. C. in casu simili datum sub die 18 Martii 1898: nempe finem inventoris esse laudandum, negotium vero in casu et ad effectum de quo agitur, spectare ad ipsos locorum Ordinarios“.

Pariter in una Superioren., *de nova quadam custodia Ssmi Sacramenti:* Revmus Episcopus, quo securius procederet in approbando quodam tabernaculo, a S. R. C. reverenter expetivit: „an satisfaciat regulis liturgicis descripta forma ostii semicircularis, quod globulis impositum sine cardinibus volvitur, ita ut ex hac parte nihil obstet quominus ab Episcopo sacerdotibus commendetur vel debeat tabernaculum instrui ostio vel ianuis, quae cardinibus adhaereant atque ita volvatur"; et S. Rituum Congregatio, requisito Commissionis Liturgicae suffragio, propositae quaestioni ita die 8 Maii 1908 respondere censuit: „In casu, per se nihil obstare, de cetero ad Revmum Episcopum“.

Equidem adhibitis hisce ciboriis solidissimis altero efficaci praesidio consulitur custo-

2) Cfr. S. R. C. resp. diei 17 Februarii 1881 ad Episcopum Altonen. (decretum n. 3527).

3) *Caeremoniale parochorum iuxta novissimas A. S. sanctiones concinnatum,* art. VII, *De tabernaculo,* etc., n. 9 ad 4.

4) *De Ssma Eucharistia,* II, 263, n. 994.

diae Ssmae Eucharistiae. Porro Sacra haec Congregatio onus non imponit huiusmodi comparandi tabernacula in ecclesiis, quae ordinariis sunt instructae ciboriis, dummodo reapse securitatis idonea praebeant argumenta, quamvis suadeat ut ea adhibeantur in ecclesiis noviter aedificandis: id vero enixe commendat Excmis Episcopis ut, pro eorum zelo erga Ssmum Sacramentum, pervigilent caveantque ut et ordinaria ciboria, quae usui sunt in ecclesiis eorum dioecesis, eam prae se ferant soliditatem ad omne periculum sacrilegae profanationis arcendum, illaque severissime amoveant tabernacula, quae omnimodam certitudinem non ingerant de huius periculi absentia.

5. — b) *„Tabernaculum tam sedulo est custodiendum ut periculum cuiusvis sacrilegae profanationis arceatur"*. Non sufficit ut in loco consistat custos, satis non est ut ciborium tali sit praeditum firmitate ut neque terebra transfodi possit neque scalpro disiungi atque claustris adeo validis sit munitum, ut clavibus quoque adulterinis nequeat reserari: tertium praesidium a iure requiritur: *sedula* custodia. Porro haec vigilantia, continuo exercenda, plurimas complectitur cautelas et communes et extraordinarias, prout postulant locorum et temporum adiuncta.

Quod vero attinet ad custodem, hic, licet sit optandum ut sit clericus, immo sacerdos, non prohibetur quod sit laicus, *modo clericus respondeat de clavi,* qua est reserandus locus ubi Eucharistia asservatur. Hunc prope locum moretur oportet diu noctuque, adeo ut celeriter compareat quando casus ferat, seu continenter vigilantiam exerceat: nunquam ecclesiam deserat tempore quo haec fidelibus patet et ab his magis deserta relinquitur, idque pressius est urgendum in urbium ecclesiis, ubi fures uti tales fidelibus ignoti per templa vagantes peregrinorum aut mendicantium habitu perattente momenta aucupantur, quibus vigilantia intercipitur et motu celerrimo, veluti ictu oculi, sacrilega furta perpetrant; aut loca invisunt, fores, fenestras, cancellos, ianuas, praesertim haud principales, accurate rimantur diurno tempore ut dein nocturno ad exsecutionem improbum consilium demandare pertentent. Quod si rarius accidit in pagis, ubi praesentia personae extraneae ibique haud cognitae, quae ecclesiam circumeat et ingrediatur, facilius animadvertitur suspicionemque ingerit in sacerdotibus atque fidelibus, id non relevat tamen parochum rectoremve ecclesiae ab obligatione Eucharistiae custodiendae, cuius ratio modusque ipsius prudentiae relinquitur inspectis loci adiunctis, e. g. tum per se ipse aliquoties in die ecclesiam invisendo, tum vigilantiam per diem committendo probatis personis circum morantibus, tum privatam paroecianorum visitationem Ssmi Sacramenti praestituendo variis diei horis peragendam.

Attente debet invigilari etiam operariis ceterisque personis, quae laboris intuitu aliisve de causis ecclesiam, sacrarium, sacerdotis custodisve domum eisdem contiguam frequentant.

Nec sedula custodia Ssmi Sacramenti a iure praescripta remittenda erit tempore nocturno, quando ecclesia est obserata. Praecipuae cautiones autem pro nocturnis horis adhibendae, quas prudentia requirit, *ordinariae* seu iugiter adhibendae tum pro Ssma Eucharistia tutanda tum pro praecavendis direptionibus sacrorum vasorum, tabularum, eleemosynarum atque supellectilium ecclesiae, recensentur: 1⁰ omnes ecclesiae fores communiantur, quatenus necessitas postulet fierique possit, firmis valvis, validis claustris obicibusque et quidem ita ut ab interiore ecclesia clavibus aperiri dumtaxat queant, fenestrae vero transennis vel clatris; 2⁰ accurate est inspiciendum quoties vespere ecclesiae obserantur ne quis homo malevolus includatur; 3⁰ officium ecclesiae claudendae eiusque claves committantur personis omni suspicione maioribus, praecipue vero vino non deditis. Hisce cautelis aliam valde commendatam addere velimus, quae in dies usitatior evadit quaeque utile nonnunquam praebet auxilium ad praecavenda furum molimina, ubi usui est: nempe collocationem opportunis in locis tintinnabulorum vi electrica pulsandorum, dum portae aperiuntur, vel eaedem aut tabernaculum aut altare aut mensa aut candelabra tanguntur, quorum ope sacerdotis custodisve attentio repente provocatur; aut speciales electrici apparatus, qui ecclesiam repente illuminent custodemque de furum praesentia statim certiorem faciant: hi tamen apparatus, ut optatum consequantur finem, erunt scite et ingeniose tegendi, ita ut quamlibet adimant furum suspicionem, quotidieque inspiciendi ut suo munere apte fungantur.

Specialis extraordinaria providentia demum prostat in § 3 relati canonis: *„gravi aliqua suadente causa ab Ordinario loci probata, non est vetitum Sanctissimam Eucharisticm nocturno tempore extra altare super corporali tamen, in loco tutiore et decenti, asservari, servato praescripto can. 1271"*. Hic locus de more est sacrarium, dummodo reapse sit locus tutior et decens, vel arca solidissima et optime clausa (italice *cassaforte*). si haec sit praeferenda, muro inserta in quodam ecclesiae pariete. Quodsi nec ecclesia nec sacrarium necessariam perhibeant securitatem, Eucharistia poterit retineri in alio loco tutiore, etiam privato: tunc parocho est cura adhibenda ut debita reverentia et honore Ssmum Sacramentum custodiatur neque minuatur fides fidelium in praesentia reali. In huiusmodi vero asservatione Ssmae Eucharistiae Sacrae Species non sunt corporali dumtaxat contegendae, sed semper in vase seu pyxide includendae:[5]) insuper cum e ciborio ecclesiae educuntur aut ad ipsum referuntur, opus est ut sacerdos superpelliceo et stola sit indutus eumque clericus comitetur lumen gestans saltem regulariter.

Curandum est praeterea ecclesiarum rectoribus ad furta praecavenda ut in tabernaculis, quatum fieri possit, non relinquantur pyxides et vasa sacra magni pretii, unde cupiditas audaciaque furum magis alliciatur: quum haec vasa occasione quarundam sollemnitatum adhibentur, valde est optandum ut tempore postremae Missae purificentur et loco tuto reponantur, qui sacrarium non sit; particulae vero, quae superfuerint, in ordinaria pyxide collocentur. Pariter abstineant a decorando altaria et sacra simulacra sculpta vel picta (eademque assidue decorata servando publico cultui exposita) eximiis muneribus votivis, qualia sunt aurei et argentei anuli, catellae, monilia, inaures, margaritae et similia: quod si id facere praestet occasione cuiusdam diei festi, eodem exacto, ea munera ab ecclesia satagant removere causamque remotionis probe fideles edocere.

6. — *c) „Clavis tabernaculi diligentissime a sacerdote custodiatur"*. Omnes cautelae, quas hucusque recensuimus, ad irritum redigentur si, quod potissimum in hac re est curandum, clavis tabernaculi caute non custodiatur, ut expresse cavet can. rel. § 4, *gravi conscientiae onere* adiecto sacerdoti, cui haec est custodia commissa. Ut huic *diligentissimae custodiae* canone praescriptae ab ecclesiae rectore satisfiat, ipsi districte praecipitur ut clavis tabernaculi nunquam super mensa altaris aut in claustro ostioli relinquatur, ne tempore quidem quo mane divina officia ad Sacramenti altare et Sanctissimae Communionis distributio peraguntur, praesertim si hoc altare haud in conspicuo sit. Hisce vero absolutis, clavis vel ab ecclesiae rectore domi custodiatur aut ab ipso continenter gestetur, amissionis periculo remoto, vel in sacrario, et quidem in loco tuto et secreto, reponatur altera clavi claudenda, quam alteram clavem uti supra rector tueatur. 6)

Sedulo perpendant sacerdotes Ssmae Eucharistiae custodes officium custodiendae diligentissime clavis S. Ciborii esse grave, prout aperte ostendunt finis ipsaque verba legis. Sacerdos, cui ius et officium ordinarie et per se competit custodiendi clavem, est rector ecclesiae vel oratorii: quodsi discedat, potest et debet pro tempore absentiae alii sacerdoti committere custodiam; et si clavem in sacrario retineat sub alia clavi, potest hanc tradere aedituo, pro tempore quo ipse abest, et clavis tabernaculi necessaria esse queat. quod praxis ubique recepta manifeste confirmat. Si agitur de ecclesia paroeciali, clavis parocho custodienda est; si de ecclesia cathedrali aut collegiali, quae simul sit paroecialis, ad Capitulum spectat custodire Ssmam Eucharistiam, et altera tabernaculi clavis apud parochum servari debet (can. 415 § 3 n. 1). Ad parochum pertinet exclusivum ius retinendi clavem tabernaculi, etsi in ecclesia paroeciali erecta sit confraternitas. In ecclesiis non paroecialibus ubi ex A. Sedis indulto asservatur, custodienda est cappellanis seu rectoribus, nunquam laicis, etiamsi patroni sint: sine apostolico indulto laici per se clavem ciborii relinere nequeunt.

7. — Specialia veniunt adnotanda de custodia clavis tabernaculi in ecclesiis monialium vel religiosarum et in piis seu religiosis domibus mulierum. Inspecto primum statuto can. 1267 quo Ssma Eucharistia, revocato quolibet contrario privilegio, custo-

5) Cfr. decr. Altonen., not. 2.

6) Cfr. Encycl. litt. iussu Benedicti XIV edit. a S. C. EE. et RR., die 9 Febr. 1751.

diri nequit in religiosa vel pia domo nisi vel in ecclesia vel in principali oratorio, nec apud moniales intra chorum vel septa monasterii, id dein alte in mente Ordinariorum residere debet atque adamussim exsecutioni demandari, *clavem S. Ciborii non esse custodiendam inter septa monasterii.*[7]) Ipsa est igitur in posterum asservanda in sacrario ut praesto sit, quoties necessitas postulet, atque, expletis ecclesiae sacris functionibus ac praesertim nocturno tempore, in loco tuto, solido atque secreto reponenda, et quidem duabus obserato clavibus, quarum altera communitatis antistitae est custodienda per se ipsi aut per vicariam et altera moniali cuidam, puta sacrario addictae, adeo ut utriusque concursus ad reserandum locum, de quo supra, requiratur. Huiusmodi praescriptum probe inspiciant Excmi Episcopi et in eodem exsequendo rigide se gerant, quacumque personarum acceptione posthabita ut praecaveantur abusus atque irreverentiae, quae secus redundare possunt in Ssmam Eucharistiam.

8. — Quod attinet ad oratoria seminarii et collegii ecclesiastici, ephebei pro iuvenum utriusque sexus religiosa eruditione atque institutione, nosocomii aliusque id genus hospitii, quae potestate Ssmae Eucharistiae asservadae fruantur, tabernaculi clavis custodienda erit rectori seu moderatori eorundem, si sacerdos sit, secus spiritus directori aut cappellano de more Missae celebrationi sacrisque functionibus peragendis addicto, ipsique studiose est curandum ne eadem ad aliorum manus perveniat.

9. — Quod demum refert ad privata oratoria, quae ex apostolico indulto facultate pollent Ssmam Eucharistiam asservandi, ciborii clavis custodiri solet in sacrario potius cura familiae quam cappellani;[8]) at, si Episcopo praestare videatur ut clavis indultario custodienda non tradur, eam aut sacerdoti celebranti committat, praesertim si hic stabiliter sacrum ibi litet, aut parocho deferat, singulis deinde vicibus, si commode potest, sacerdoti celebraturo exhibendam. Indultariis laicis, quos clavis custodia manet, in memoriam revocandum est, clericis vero

7) Cfr. S. R. C. resolutio die 2 Maii 1878 ad VI (decretum n. 3448)); Emus Card. Petrus Gasparri, op. cit., 266, n. 998.

8) Emus Card. P. Gasparri, op. cit , II, 267, n. 999.

quacumque dignitate fulgentibus perpendendum, grave sane officium ipsis impositum esse vigilandi ne clavis ad cuiusquam manus perveniat etiam de ipsorum familia vel famulatu.

10. — Sacram Congregationem non praeterit enunciatas cautelas propositum finem plene haud esse assecuturas, nisi Excmi Episcopi locorumque Ordinarii, una cum earundem observantia parochis, ecclesiarum rectoribus, institutorum omne genus moderatoribus, monialium antistitis praecepta, quatuor haec, quae magnopere nostra intersunt, prae oculis habeant:

a) Praesertim dum sacras peragunt dioecesium visitationes, sed etiam extra easdem, quoties casus ferat, per se aut per idoneas ac prudentes ecclesiasticas personas diligenter inquirant animadvertantque de visu quomodo in singulis nedum paroeciis sed et ecclesiis, oratoriis, etiam privatis, hoc iure fruentibus provisum sit securitati custodiae Ssmae Eucharistiae et quoties comperiant non ea omnia concurrere, quae iure postulantur, eadem praecipiant quam cito exsequenda, brevi tempore ad id praestituto, sub poena multae pecuniariae et etiam suspensionis a divinis pro sacerdotibu aut a munere, pro gravitate culpae, ab iis incurrendae, quibus officium competit omnia securitatis praesidia subministrandi. Neque ab huiusmodi onere easdem personas relevent ex reddita forsan ratione quod nulla profanatio aut inconveniens in antecessum acciderit; quae enim infecta hucusque sunt, temporis decursu et hominum malitia, posthabitis necessariis cautelis. fieri possunt.

b) Quoties furta sacrilega quibus Ssma Eucharistia violatur in sua Dioecesi (quod Deus prorsus avertat) quacumque de causa acciderint, loci Episcopus vel per se, quod est optandum, vel per suae Curiae Officialem, ad id specialiter delegandum, oeconomicum semper conficiat processum adversus parochum aliumve sacerdotem tam saecularem quam religiosum etiam exemptum Ssmi Sacramenti custodiae praepositum, actaque processus idem Episcopus ad hanc S. Congregationem transmittat cum suo voto quo prae primis accurate describat eiusdem furti temporis et loci adiuncta, et dein, actis processus eiusdem prae oculis praesertim habi-

tis, renuntiet cuius culpae aut neglegentiae culpabili admissum facinus sit tribuendum atque poenas canonicas contra sontes infligendas proponat et huius S. Dicasterii mandata praestoletur.

c) Mature perpendant severitatem poenarum, qui graviter neglexerit custodiam Ssmae Eucharistiae etiam citra excessum huius violationis, quaeque usque ad paroeciae privationem progrediuntur; inspecto vero fine legis curent ut analogis poenis plectantur et alii ecclesiae rectores, congrua congruis referendo, qui graviter delinquant in arduo eis commisso munere obeundo, collatis ad id necessariis et opportunis facultatibus per hanc S. Congregationem, quatenus opus sit. Quibus aufugiendis poenis haud suffragatur causa forte a parocho aliisve, quibus SS. Species custodiendae incumbunt, allata qua tabernacula patentia relinquantur clavesque in loco tuto non custodiantur alius sacerdotis incuria: ipsos enim manet diligens sollersque cura sacrorum vasorum et Ssmae Eucharistiae propriumque munus fideliter et vigilanter cavendi ne, divinis officiis absolutis, ciboria exponantur cuilibet iniuriae sacrilegaeque direptioni. Equidem est animadvertendum et in momoratum sacerdotem et in quemlibet alium huius neglegentiae reum similibus poenis, quippc qui occasionem tanto sceleri sua culpa dederint. Ut autem locorum Ordinarii poenis prosequi queant et delinquentes religiosos utriusque sexus etiam exemptos iuxta has apostolicas praescriptiones in negotio, de quo agimus, vi huius Instructionis facultates committimus necessarias cumulative cum eorum Superioribus religiosis Maioribus, quibus pariter haec S. Congregatio idem onus imponit, reservata tamen uni Episcopo facultate processum conficiendi, de quo sub litt. *b)* in casu ibi descripto.

d) Diligenter inquirant utrum ecclesiae et oratoria quibus Ssmae Eucharistiae asservatio iure communi (cfr. can. 1265 § 1 n. 1, 2) non competat, hac facultate polleant ex apostolico indulto per Breve in perpetuum aut per rescriptum ad tempus concessum: quoties vero compererint hoc privilegium legitimo iure non esse suffultum, tamquam abusum satagant removere. Praeterea, ne se nimis faciles praebeant in suscipiendis et commendandis precibus pro impetranda facultate asservandi Ssmam Eucharistiam in locis, quae de communi iure eadem carent, immo abstineant prorsus, nisi gravissimae causae intersint, praesertim in privatis oratoriis et ecclesiis a domibus fidelium nimis dissitis, in desertis montibus magnisque camporum spatiis sitis, quibus non suppetant ea omnia quae pro fideli et tutissima custodia SS. Specierum requiruntur. Tolerabilius sane erit ut quandoque etiam notabili fidelium parti commodum non praebeatur Ssmae Eucharistiae adorandae, quam ut Eadem exponatur sat probabili periculo profanationis. Immo et potestas hisce litteris committitur Excmis Episcopis locorumque Ordinariis revocandi facultatem asservationis Eucharistiae in ecclesiis et oratioriis, etiam privatis, quae hoc apostolico privilegio per indultum fruuntur, quoties adnotent aut graves abusus intercessisse aut non omnes concurrere conditiones pro secura custodia, reverentia cultuque debito erga Ssmum Sacramentum.

Hae sunt canonicae normae potioresque cautelae, quas huic S. Congregationi visum est locorum Ordinariis praecipere ut vicissim parochis ceterisque Ssmi Sacramenti custodibus pressius commendent exsecutioni tradendas ad quoslibet convellendos abusus, si qui irrepserint, et, quamvis desint, ad eosdem praecavendos: aliae, quae pro temporum et locorum adiunctis magis idoneae videantur ad eundem finem aptius attingendum, eorundem Pastorum zelo sollertique industriae relinquuntur. Eos igitur, his praesidiis adiutos, in Domino deprecamur et obtestamur ut omnibus viribus contendant ad efficaciter Ssmam Eucharistiam tutandam et impia scelestorum hominum molimina arcenda ab eodem Sacramento „*quo nihil dignius, nihil sanctius et admirabilius habet Ecclesia Dei, cum in eo contineatur praecipuum et maximum Dei donum et ipsemet omnis gratiae et sanctitatis fons, auctorque Christus Dominus*".[9]) Id quidem erit Ipsis eorumque sacerdotibus et fidelibus pignus indeficiens supernae divinae protectionis.

Ssmus Dominus Noster Pius divina Providentia Pp. XI, in audientia Excmo Secre-

9) *Rit. Rom.*, tit. IV, cap. I, n. 1.

tario H. S. C. die 7 Maii a. 1938 concessa, praefatam Instructionem, ab EE. PP. in plenario Conventu diei 30 Martii anni eiusdem probatam, benigne confirmare et Auctoritate Sua Apostolica ratam habere dignatus est, mandans ut Instructio eadem in officiali Commentario *Acta Apostolicae Sedis* publici iuris fiat et ab omnibus Ordinariis tum locorum tum personarum aliisque, ad quos speciatim spectat, religioissime servetur, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae, ex aedibus S. C. de Disciplina Sacramentorum, in festo Ascensionis Domini a. 1938.

D. Card. JORIO, *Praefectus*.

L. ✠ S.

F. Bracci, *Secretarius*.

(A. A. S. 10 Iunii 1938 Ser. II, vol. V Num. 7).

AKTA KURII DIECEZJALNEJ.

Okólniki Wikariatu Generalnego.

2) Porządek Wizytacji Pasterskiej w dekanatach: Nieświeskim, Nowogródzkim i Stołpeckim w roku 1938-ym.

Dekanat Nieświeski:

23 maja Przyjazd do majątku pp. Wojniłłowiczów w Kuncowszczyźnie.

24 maja **Zaostrowiecze** — Ingres, celebra, bierzmowanie. Nocleg w Kuncowszczyźnie.

25 maja **Płaskowicze** — Ingres, celebra, bierzmowanie. Zwiedzanie K. O. P.'u w Lubieńcu.

25 maja **Kleck** — godz. 18 — Ingres.

26 maja Kleck — godz. 10 konsekracja dzwonów. Celebra, bierzmowanie.

27 maja Kleck — godz. 8—9 wizytacja szkół. Msza św. w Sołowiu i zwiedzanie kaplic: w Dunajczycach, Hołynce i Janowiczach.

28 maja Lecieszyn — Msza św. Wizytacja nauki religii w Hurnowszczyźnie. Wizytacja cmentarzy. Wizytacja organizacji katolickich.

28 maja **Nieśwież** — godz. 18 Ingres.

29 maja Nieśwież — Celebra, bierzmowanie.

30 maja Nieśwież — Klasztor PP. Benedyktynek, Msza św. Wizytacja nauki religii w szkołach, szpitala i kaplic.

31 maja Grzybowszczyzna — Msza św. Odwiedzenie kościółka Pleszewiczach, strażnic K. O. P.'u i kościółka w Nowosiółkach.

1 czerwca **Snów** — Ingres, celebra, bierzmowanie.

2 czerwca Msza św. w kaplicy w Syczach. Wizytacja nauki religii w Snowie oraz cmentarza grzebalnego.

3 czerwca **Horodziej** — Ingres, Msza święta i bierzmowanie. Odwiedzenie kaplicy w Użance.

4 czerwca **Siejłowicze** — Ingres, Msza św., bierzmowanie.

Dekanat Stołpecki:

4 czerwca **Stołpce** — godz. 18 Ingres.

5 czerwca Stołpce — Celebra, bierzmowanie, wizytacja organizacji katolickich. Wieczorem nabożeństwo dla młodzieży.

6 czerwca Świerżeń — Ingres, Celebra, bierzmowanie, wizytacja organizacji katolickich.

7 czerwca Świerżeń — Msza św. cicha, zwiedzanie kaplic, szkół i cmentarzy.

8 czerwca **Stołpce** — Msza św. dla wojska. Wizytacja parafii obrządku słowiańsko bizantyjskiego. Zwiedzanie szkół.

9 czerwca Świerynowo — Msza św. i bierzmowanie. Zwiedzanie szkół w Świerynowie i Okieńczycach i kaplicy w Odcedzie.

9 czerwca **Derewna** — godz. 18 — Ingres.

10 czerwca Derewna — Celebra, bierzmowanie. Wizytacja organizacji katolickich.

11 czerwca Msza św. cicha w Derewnej. Zwiedzanie szkół i cmentararza.

11 czerwca **Rubieżewicze** — godz. 18 — Ingres.

12 czerwca Rubieżewicze — Msza święta cicha w kościele św. Antoniego, bierzmowanie. Wizytacja organizaji katol. i cmentarza.

13 czerwca Rubieżewicze — Celebra ze względu na odpust św. Antoniego i bierzmowanie.

Dekanat Nowogrodzki:

14 czerwca **Niehniewicze** — Ingres rano, celebra i bierzmowanie.

15 czerwca Lubcz — Msza św. cicha. Wizytacja parafii obrz. słow. biz. w Delatyczach i szkół.

15 czerwca **Nowogródek** — godz. 18 — Ingres.

16 Nowogródek — Celebra, procesja Bożego Ciała, bierzmowanie.

17 Nowogródek — cicha Msza św. w kościele Farnym. Zwiedzanie kaplic, szkół i cmentarzy.

18 czerwca Sienieżyce — poświęcenie kaplicy, Msza święta cicha. Odwiedzenie kaplicy w Koreliczach.

19 czerwca **Worończa** — Ingres, celebra, bierzmowanie.

20 czerwca Rajca — cicha Msza św.

21 czerwca **Horodyszcze** — Ingres rano, celebra, bierzmowanie.

22 czerwca **Starojelnia** — Ingres rano, celebra, bierzmowanie.

23 czerwca Walówka — Cicha Msza św. Wizytacja szkół.

24 **Milkiewicze** — Ingres rano, celebra, bierzmowanie.

24 czerwca **Wsielub** — godz. 18 — Ingres.

25 Wsielub — Msza św. cicha, zwiedzanie szkół, cmentarzy i kaplicy w Wereskowie.

26 Wsielub — celebra i bierzmowanie.

Pińsk, dnia 9 maja 1938 r.
L. 1731/38

---

3) UROCZYSTE NABOŻEŃSTWO — TRIDUUM ku czci Świętego w dniach 19, 20 i 21 maja.

Triduum to powinno się odbyć we wszystkich kościołach Diecezji gdzie na to warunki pozwolą, po Mszy św. lub zamiast wieczorowej Benedykcji: Wystawienie Najśw. Sakramentu w monstrancji, Litania do Najsłodszego Serca Jezusowego, wiersz, modlitwa — 5 Ojcze nasz, Zdrowaś Maryja i Chwała Ojcu etc...

V. Módl się za nami Święty Andrzeju Bobolo!

R. Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych.

Modlitwa: Boże, któryś Świętego Andrzeja, w wyznaniu prawdziwej wiary wielorakim rodzajem tortur umęczonego, chwalebnym męstwem uwieńczył: spraw błagamy, ażebyśmy w tejże wierze utwierdzeni, raczej wszystko inne ścierpieli, aniżeli szkodę na duszy ponieśli. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Następnie odmówić modlitwy ułożone przez ś. p. Biskupa Łozińskiego o nawrócenie prawosławnych, odmawiane zwykle po Mszy św. czytanej. Na zakończenie: Tantum ergo etc... jak zwykle przy schowaniu Najśw. Sakramentu, kończąc to wszystko pieśnią: „Wszystkie nasze dzienne sprawy".

---

4) Do Wielebnych IM. Księży Obrządku Słowiańsko-Bizantyjskiego

Kuria Diecezjalna Pińska niniejszym powiadamia Wielebnych IM. Księży, że J. E. BISKUP ORDYNARIUSZ dekretem z dnia 19 maja b. r. L. 1854/38 zwolnił O. Cyryla a Terneuzen z obowiązków Wizytatora kościołów i parafij obrządku słowiańsko-bizantyjskiego w Diecezji Pińskiej — ze względu na trudności, połączone z dojazdami O. Cyryla do Diecezji. Dekretem zaś JEGO BISKUPIEJ MOŚCI z tegoż dnia za L. 1855/38 O. Jan ab Odessa, Przełożony klasztoru OO. Kapucynów w Lubieszowie, został mianowany Wikariuszem Generalnym do spraw Obrządku Słowiańsko-Bizantyjskiego w Diecezji Pińskiej.

Wielebni IM. Księża zechcą przeto zwracać się do O. Jana ab Odessa we wszystkich sprawach, tyczących się Ich Obrządku.

Pińsk, dnia 20 maja 1938 r.
L. 1864/38

---

5) Do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji.

W wykonaniu zarządzenia J. E. BISKUPA ORDYNARIUSZA PIŃSKIEGO Kuria Diecezjalna Pińska podaje do wiadomości:

Doroczne rekolekcje dla WW. Duchowieństwa Diecezji Pińskiej odbędą się w dwóch seriach. Na pierwszą serię powinni przybyć Kapłani wezwani imiennie, przez umieszczenie ich nazwisk na załączonej liście. Zorganizowane one zostały na polecenie J. E. Biskupa Ordynariusza tak, aby jednocześnie Kapłani mieli możność wziąć udział w Kursie Diec. Instytutu Akcji Katolickiej dla Asystentów Duchownych Parafialnej Akcji Katolickiej.

Rozpoczęcie nastąpi w dniu 5 lipca o godz. 9-ej rano i trwać będzie 5, 6, 7 i 8 lipca.

Druga seria rekolekcji odbędzie się w dniach 23, 24, 25 i 26 sierpnia; początek o godzinie 1 min. 30 — dnia 23 sierpnia, a stawić się powinni Księża pozostali nie wezwani na serię pierwszą.

Pozostaje w mocy zezwolenie odbywania rekolekcji w Domach Rekolekcyjnych poza Diecezją, nie mogą jednak korzystać z niego w tym roku Kapłani, wezwani na pierwszą serię.

WYKAZ
Księży wezwanych na pierwszą serię rekolekcji w roku 1938.

Ks. Prałat Humnicki Henryk, Ks. Prałat Tarasiewicz Nikodem, Ks. Prałat Kiełbassa Bronisław, Ks. Prałat Iwicki Witold, Ks. Kan. Wasilewski Jan, Ks. Kan. Szczerbicki Fabian, Ks. Kan. Pietkiewicz Stanisław, Ks. Kan. Chwiećko Lucjan, Ks. Kan. Petrani Aleksy, Ks. Kan. Krzywicki Michał, Ks. Kan. Moniuszko Józef, Ks. Prof. Kozłowski Józef, Ks. Prof. Kantak Kamil, Ks. Prof. Łomacki Kazimierz, Ks. Prof. Weber Emil, Ks. Urbanowicz Jan, Ks. Bączkowski Dyonizy, Ks. Ryżko Stanisław, Ks. Sokołowski Michał.

* * *

Ks. Ks. Aulich Leopold, Bohusz Kazimierz, Chaciński Stanisław, Czyszewicz Antoni, Drozdowicz Ignacy, Duda-Dziewierz Jan, Duliniec Antoni, Dziekoński Benedykt, Fedorowicz Czesław, Godlewski Marian, Gogoliński Józef, Grzesiak Tadeusz, Kowrecki Kazimierz, Kulpeksza Aleksander, Lipecki Tomasz, Łaposzko Donat, Mackiewicz Antoni, Markowicz Władysław, Mysakowski Jan, Nejmak Wacław, Niedroszlański Izydor, Poczobutt-Odlanicki Fabian, Rutkowski Bolesław, Sochoń Józef, Truskowski Stefan, Wolski Jan, Bartuszek Józef, Bielawski Jan, Borysewicz Wiktor, Bryczkowski Bolesław, Chrystowski Leon, Chwalko Józef, Ćwirko Józef, Czajka Józef, Drozdowski Tadeusz, Dzudzewicz Józef, Gliński Wiktor, Grzybowski Antoni, Holak Władysław, Jasiński Czesław, Jaworski Rudolf, Jaździewski Jan, Karamucki Alojzy, Karnicki Jan, Kasprowicz Mieczysław, Knauer-Wilhelm, Koper Jan, Filipiak Urban, Kubik Mieczysław, Kurek Stanisław, Łazar Stanisław, Łosowski Wacław, Łukaszewicz Stanisław, Małecki Bolesław, Marcoń Mieczysław, Michniewicz Michał, Miłkowski Tomasz, Molicki Adam, Nowak Stanisław, Oleszczuk Alfons, Paczkowski Stanisław, Pawlonka Jan, Piątkowski Wacław. Piwowarski Franciszek, Sadowski Piotr, Siudziński Wincenty, Smorczewski Franciszek, Sobótka Stanisław, Spachacz Leon, Szeplewicz Stanisław, Sznitowski Mieczysław, Szott Jan, Śmiejan Antoni, Tomaszewski Jan, Wieliczko Bronisław, Wierzbicki Wiktor, Zgryza Andrzej, Żurawski Karol, Dadas Władysław, Giryn Leon, Horodeński Józef, Karaluk Józef, Kozłowski Adolf, Waszczeniuk Piotr, Wilniewczyc Michał, Zając Józef, Zieleniewski Aleksander.

Pińsk, dnia 23 maja 1938 r.

L. 1927/38.

† NIEMIRA Bp.
Biskup Sufragan Piński
Wikariusz Generalny.

Kronika diecezjalna.

6) Czynności Pasterskie.

Dnia 14 marca II. EE. Księża Biskupi byli obecni na jubileuszu 50-lecia kapłaństwa Ks. Kan. Dąbrowskiego w Warszawie.

Dnia 19 marca w uroczystość św. Józefa J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił w kościele katedralnym nabożeństwo i wygłosił kazanie.

W dniach od 21 do 30 marca J. E. Ks. Biskup Sufragan prowadził rekolekcje w Prużanie, Bielsku Podlaskim i Ciechanowcu.

W dniach od 21 do 24 marca J. E. Ks. Biskup Ordynariusz brał udział w obradach w sprawach Synodu Prowincjonalnego w Wilnie.

Dnia 25 marca w uroczystość Zwiastowania N. M. P. sumę w kościele katedralnym celebrował J. E. Ks. Biskup Ordynariusz i wygłosił kazanie.

Dnia 26 marca J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił w kościele katedralnym nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Biskupa Łozińskiego.

Dnia 3 kwietnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz udzielił w kościele katedralnym święceń kapłańskich niżej wymienionym diakonom: Grobelnemu Władysławowi, Hładowskiemu Władysławowi, Jezierskiemu Janowi, Koreckiemu

Kazimierzowi, Leuszowi Antoniemu, Miłkowskiemu Bolesławowi, Zienkiewiczowi Aleksandrowi, oraz święceń subdiakonatu i mniejszych.

Dnia 10 kwietnia w Niedzielę Palmową J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił w kościele katedralnym sumę, wygłosił kazanie i dokonał ceremonii święcenia palm.

Tegoż dnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz wyjechał do Rzymu ad limina apostolorum i na uroczystości kanonizacji bł. Andrzeja Boboli.

Dnia 14 kwietnia w Wielki Czwartek J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował pontyfikalnie w kościele katedralnym, dokonał konsekracji Olejów św. i ceremonii umywania nóg.

Dnia 15 kwietnia w Wielki Piątek celebrował w kościele katedralnym J. E. Ks. Biskup Sufragan.

Dnia 16 kwietnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz został przyjęty na audiencji przez Ojca św. w Rzymie. Dnia 16 kwietnia w Wielką Sobotę J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował w kościele katedralnym i dokonał ceremonii poświęcenia ognia i wody.

Tegoż dnia o godz. 23-ej J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił rezurekcję i procesję z Najśw. Sakramentem. Po skończonej jutrzni J. E. celebrował pontyfikalnie Mszę św. i wygłosił kazanie.

Dnia 17 kwietnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz brał udział w uroczystościach kanonizacji bł. Andrzeja Boboli w Rzymie.

Dnia 18 kwietnia w związku z uroczystościami kanonizacji bł. Andrzeja Boboli w Rzymie J. E. Ks. Biskup Sufragan prowadził procesję z kościoła katedralnego do kościoła OO. Jezuitów, gdzie odprawił przed ołtarzem tego świętego modły i wygłosił przemówienie.

Dnia 19 kwietnia J. E. Ks. Biskup Ordynariusz był przyjęty na audiencji przez Ojca św. razem z pielgrzymką polską w Rzymie.

Dnia 21 kwietnia J. E. Ks. Biskup Sufragan był obecny w Ignacowie pod Warszawą na uroczystości 25-lecia kapłaństwa ks. Kan. Dra Józefa Moniuszki, Proboszcza Pińskiego kościoła katedralnego.

Dnia 1 maja w rocznicę poświęcenia kościoła katedralnego J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił pontyfikalne nabożeństwo i wygłosił przemówienie.

Tegoż dnia J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił pierwsze nabożeństwo majowe i wygłosił kazanie.

Dnia 10 maja J. E. Ks. Biskup Sufragan brał udział w konferencji Episkopatu Polskiego

Dnia 12 maja w trzecią rocznicę zgonu ś. p. Marszałka J. Piłsudskiego J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił w kościele katedralnym nabożeństwo żałobne za spokój Jego duszy.

Dnia 15 maja w dzień imienin Ojca św. J. E. Ks. Biskup Sufragan odprawił w kościele katedralnym pontyfikalną sumę i wygłosił kazanie.

Dnia 16 maja w uroczystość św. Andrzeja Boboli J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował pontyfikalną mszę św. w kościele O.O. Jezuitów i wygłosił kazanie.

Wieczorem tegoż dnia celebrował zakończenie „Triduum" ku czci św. Andrzeja w kościele OO. Jezuitów.

Dnia 16 maja powrócił z Rzymu J. E. Ks. Biskup Ordynariusz.

Dnia 23 maja J. E. Ks. Biskup Ordynariusz rozpoczął wizytację dekanatów: Nieświeskiego, Nowogródzkiego i Stołpeckiego.

Dnia 16 czerwca w uroczystość Bożego Ciała sumę pontyfikalną w kościele katedralnym celebrował J. E. Ks. Biskup Sufragan i prowadził procesję.

W tymże dniu J. E. Ks. Biskup Ordynariusz odprawił uroczyste nabożeństwo w Nowogródku i prowadził procesję.

Dnia 25 i 26 czerwca J. E. Ks. Biskup Sufragan brał udział, w Kongresie Różańcowym w Sokółce, Archidiecezji Wileńskiej.

Dnia 27 czerwca J. E. Ks. Biskup Ordynariusz powrócił z wizytacji kanonicznej.

Dnia 29 czerwca J. E. Ks. Biskup Ordynariusz przywiózł obraz M. B. Łahiszyńskiej łaskami słynący do Łahiszyna i umieścił go w Wielkim Oltarzu, następnie odprawił sumę pontyfikalną. Kazanie wygłosił Ks. J. Zieja.

Dnia 29 czerwca J. E. Ks. Biskup Sufragan był obecny na uroczystości św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Iwiu.

Dnia 10 lipca w rocznicę Swojej prekonizacji J. E. Ks. Biskup Ordynariusz był obecny na sumie odprawionej pontyfikalnie przez J. E. Ks. Biskupa Sufragana oraz na „Te Deum Laudamus". Po sumie J. E. Ks. Biskup Ordynariusz przyjmował życzenia.

7) Zmiany wśród Duchowieństwa Diecezji Pińskiej.

Ks. Zygmunt Majchrzak — zwolniony ze stanowiska notariusza wydziału metrykalnego Kurii Diecezjalnej i notariusza Sądu Biskupiego, oraz z Diecezji.

Ks. Mirosław Płecan — zamianowany na stanowisko wikariusza kościoła w Torokaniach, obrz. słow.-bizant.

Ks. Stefan Hładun — na stanowisko wikariusza ad universitatem causarum kościoła w Olpieniu, obrz. słow.-bizant.

Ks. Władysław Grobelny — na stanowisko p. o. notariusza Sądu Biskupiego i wikariusza kościoła katedralnego w Pińsku.

Ks. Władysław Hładowski — delegowany do dyspozycji ks. rektora Seminarium Mniejszego w Drohiczynie n. B. na czas urlopu Ks. Sperańskiego.

Ks. Jan Jezierski — zamianowany na stanowisko wikariusza kościoła parafialnego w Nowogródku.

Ks. Kazimierz Korecki — na stanowisko wikariusza kościoła Św. Aleksego w Iwieńcu.

Ks. Antoni Leusz — na stanowisko wikariusza kościoła w Kamieniu.

Ks. Bolesław Miłkowski — na stanowisko wikariusza kościoła w Stolinie.

Ks. Aleksander Zienkiewicz — zamianowany pomocnikiem Dyrektora Akcji Katolickiej.

Ks. Wacław Buczyński — kapelanem Domu Zgromadzenia S. S. Urszulanek w Lubczu.

Ks. Franciszek Jankowski — wikariuszem kościoła parafialnego w Bielsku Podlaskim.

Ks. Roman Tadrowski — wikariuszem kościoła parafialnego w Kobryniu.

Ks. Wincenty Siudziński — zamianowany na stanowisko p. o. administratora parafii Horodyszcze.

Ks. Władysław Miłaszewski — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Porzecze i administratora parafii Otołczyckiej.

Ks. Tomasz Lipecki — na stanowisko p. o. proboszcza parafii Łachwa.

Ks. Antoni Kohutnicki — p. o. proboszcza parafii Milkiewicze.

Ks. Czesław Fedorowicz — p. o. proboszcza parafii M. B. Królowej Korony Polskiej w Baranowiczach.

Ks. Kazimierz Wańkowicz — p. o. proboszcza parafii Łunin.

Ks. Aleksander Kulpeksza — p. o. proboszcza parafii Starojelnia.

Ks. Stanisław Ryżko — zamianowany prefektem szkół powszechnych w Pińsku.

Ks. Dyonizy Malec — toż samo.

O. Cyryl a Terneuzen — zwolniony ze stanowiska wizytatora parafij obrządku słowiańsko-bizantyjskiego — ze względu na trudność dojeżdżania z Lublina.

O. Jan ab Odessa — zamianowany wikariuszem generalnym do spraw obrządku słowiańsko-bizantyjskiego w Diecezji.

Ks. Ksawery Andrysiak — zamianowany na stanowisko p. o. proboszcza parafii Ostromaczewo.

Ks. Bolesław Leszczyński — zamianowany kapelanem kaplicy w Walówce.

Ks. Ildefons Mieczkowski — zwolniony ze stanowiska notariusza Kurii Diecezjalnej i zamianowany wikariuszem ad universitatem causarum kościoła w Kamieńcu Litewskim, z rezydencją w Peliszczach.

Ks. Prał. Antoni Około-Kułak — zwolniony na własne żądanie ze stanowiska p. o. Oficjała Sądu Biskupiego.

Ks. Prał. Nikodem Tarasiewicz — zamianowany p. o. Oficjała Sądu Biskupiego.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że Sąd Biskupi Piński nie będzie czynny z powodu ferii wakacyjnych od dnia 1-go sierpnia do dnia 16 września r. b.

Ks. N. Tarasiewicz
p. o. Oficjał

Pińsk, dnia 22 lipca 1938 r.
L. 689.

Akta Państwowe.

8) Akty notarialne osób prawnych prawa publicznego.

Jak „Przegląd Notarialny“ (1937, Nr. 2, str. 20) podaje, Ministerstwo Sprawiedliwości na zapytanie:

czy osoba stająca w imieniu władzy publicznej do zawarcia notarialnej umowy o przyjęcie, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości winna przedstawić pełnomocnictwo notarialne, wydało pismem I C 1316/121/134, wystosowanem do Rady Notarialnej w Poznaniu następującą odpowiedź:

„Pełnomocnictwo, o którem mowa w art. 82 § 3 może wynikać jedynie ze stosunku *prywatno-prawnego*, określonego przepisami art. 93 i nast. Kodeksu Zobowiązań. Przedstawiciel władzy publicznej upoważniony do zawarcia umowy notarialnej nie jest pełnomocnikiem w zrozumieniu prywatno-prawnem, ponieważ upoważnienie, na którego podstawie działa, posiadające charakter delegacji, czerpie podstawę prawną z przepisów prawa publicznego i stosunek takiego przedstawiciela do upoważniającej go władzy jest stosunkiem publiczno-prawnym.

Z powyższego wynika, że *pełnomocnictwo* w formie aktu notarialnego, przewidziane w przepisie art. 82 § 3 prawa o notariacie, *nie może być wymagane w przypadkach, gdy umowę o przejęciu, ograniczeniu lub obciążeniu prawa własności do nieruchomości zawiera przedstawiciel władzy publicznej. Ponieważ władza kościelna jest władzą publiczną, przeto także od przedstawicieli władz kościelnych nie może być wymagane pełnomocnictwo notarialne*“.

Z powyższego wynika, że do zastępowania parafii przed Sądem hipotecznym ksiądz jako pełnomocnik nie potrzebuje notarialnega pełnomocnictwa.

Z instytucyj i organizacyj społecznych.

9) Wzmianka w sprawie zbiórki na niewidomych.

W dniach 17, 18 i 19 września odbędzie się ogólnopolska zbiorka na rzecz Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi.

Towarzystwo liczące zgórą 25 lat istnienia i obsługiwane przez Siostry Franciszkanki Służebnice Krzyża — zgromadzenie powołane specjalnie do służby niewidomym ma za zadanie niesienie pomocy niewidomym ze wszystkich dzielnic Polski.

Pomoc ta obejmuje całokształt życia niewidomego we wszystkich fazach jego rozwoju poczynając od przedszkola poprzez szkołę powszechną, szkołę zawodową, warsztaty zarobkowe, samodzielną pracę zawodową (jako nauczyciele, instruktorzy i t. d.) i wreszcie przytułek dla niewidomych niezdolnych do pracy. Wszystkie te zakłady mieszczą się w głównej siedzibie Towarzystwa w Laskach pod Warszawą.

Ponadto Towarzystwo udziela za pośrednictwem Patronatu pomocy niewidomym nie objętym opieką zakładową. Działalność Patronatu obejmuje pomoc materialna, lekarską, prawną i moralną. Patronat Towarzystwa ma sześć oddziałów w Laskach, Warszawie, Chorzowie, Poznaniu, Wilnie i Krakowie.

Ogółem z pomocy Towarzystwa korzysta przeszło 600 niewidomych, z tej liczby 200 osób to dzieci i kształcąca się młodzież. Towarzystwo stara się możliwie jaknajlepiej przygotować ich do życia przez stosowne wykształcenie ogólne i zawodowe a przede wszystkim odpowiednie wychowanie moralne, ucząc niewidomego wiary w Opatrzność i w sens cierpienia. Towarzystwo daje mu tym samym najlepsze przygotowanie życiowe, bo na nauce Kościoła oparte. Ten wzgląd między innymi pozwala Towarzystwu prosić Wielebne Duchowieństwo o przyjście mu z pomocą w dniach zbiórki ogólnopolskiej: przez organizowanie zbiórki w parafiach z pomocą stowarzyszeń Akcji Ka-

tolickiej i przez zachęcenie wiernych z ambony do składania ofiar na rzecz niewidomych.

J. E. Ksiądz Biskup Ordynariusz poleca Wielebnemu Duchowieństwu przeprowadzenie zbiórki na rzecz ociemniałych we wszystkich kościołach diecezji w niedzielę 18 września i przekazanie zebranych sum do Kurii.

Dnia 19 lipca 1938 r.

L. 2084. *Ks. N. Tarasiewicz*
z. Wik. Gen.

10) Katolicka Szkoła Pielęgniarstwa w Poznaniu.

W trosce o katolickie wychowanie tak bardzo dzisiaj poszukiwanych wykwalifikowanych pielęgniarek powstała w Poznaniu pod protektoratem J. Em. Ks. Kardynała Prymasa „Katolicka Szkoła Pielęgniarstwa".

Szkoła ta ma za zadanie szkolenie zawodowych pielęgniarek na zasadach katolickich, by ugruntować w przyszłych samarytankach ducha apostolskiego.

Warunkiem przyjęcia do szkoły jest: ukończonych lat 18, posiadanie odpowiedniego zdrowia, wykształcenie z zakresu przynajmniej gimnazjum nowego typu wzgl. ukończonej innej szkoły zawodowej.

Nauka trwa 2 i pół lat. Najbliższy kurs rozpoczyna się dnia 5 września 1938 r.

Zgłoszenia oraz zapytania o bliższe informacje należy skierowywać do: Dyrekcji Katolickiej Szkoły Pielęgniarstwa w Poznaniu, ul. Chełmońskiego 22.

WW. Duchowieństwo zechce zapoznać szerszy ogół z powyższym komunikatem przez odczytanie go na zebraniach stowarzyszeń Akcji Katolickiej.

Dnia 19 lipca 1938 r.

L. 1307. *Ks. N. Tarasiewicz*
z. Wik. Gen.

11) Uniwersyteckie Wykłady dla Duchowieństwa w Poznaniu.

Katolicki Uniwersytet Lubelski, Seminarium Duchowne Lubelskie i Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Lublinie organizują po raz czwarty Wykłady dla Duchowieństwa w dniach 22—24 sierpnia 1938 r. Przedmiotem wykładów będzie zagadnienie korporacjonizmu. Po wykładach odbędą się rekolekcje dla tych uczestników Wykładów, którzy z tych rekolekcji zechcą skorzystać.

---

12) W domu rekolekcyjnym OO. Jezuitów CZĘSTOCHOWA, AL. BŁ. KINGI 74

odbędą się w r. 1938 następujące serie

ćwiczeń duchownych:

20 czerwca kapłani (3 dni)
30 czerwca do 8 lipca (8 dni) kapłani. Kieruje J. E. Ks. Bkp. Wetmański
18 lipca kapłani (3 dni)
1 sierpnia do 6 sierpnia kapłani (5 dni)
16 sierpnia (wtorek) kapłani (3 dni)
22 sierpnia kapłani (3 dni)
5 września kapłani (3 dni)
19—21 września Zjazd Dyrektorów Apost. Modl.
21 września kapłani (3 dni) kieruje O. Kwiatkowski T. J.
3 października kapłani (3 dni)
10 października kapłani (3 dni)
29 października panowie z inteligencji
7 listopada kapłani (3 dni)
12 grudnia kapłani (3 dni)

Początek każdej serii w dniu naznaczonym o godzinie 19-ej.

Dojazd z ul. Lisienieckiej, dorożka 1,50 zł.

---

13) Z Bibliografii.

Kuria Diecezjalna poleca Przewielebnemu Duchowieństwu Diecezji bardzo pożyteczne niżej wymienione wydawnictwa:

Ks. Bp. Stanisław Adamski: **Zadania Akcji Katolickiej Młodzieży,** Poznań 1938, S. A. „Ostoja". Cena 0.60 zł.

Aby polecić tę najnowszą pracę J. E. Ks. Biskupa śląskiego, wystarczy podać jej treść. Najpierw zapoznajemy się z głównymi typami ruchów młodzieży (Rosja, Niemcy, Italia), po czym dokładnie omówiono ruch młodzieży w Polsce (komunizm, organizacje państwowe, hitle-

rowskie, neutralne, Akcja Katolicka). Następnie przechodzi Dostojny Autor do omówienia zadań wychowawczych Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży. W tym rozdziale znajdujemy następujące podtytuły: religia a wychowanie państwowe, młodzież a program wychowania, młodzież a starsi, młodzież katolicka w Kościele. Ostatni rozdział omawia „źródła życia i łaski„, z których katolicki ruch młodzieży powinien czerpać. Te nadzwyczaj aktualne zagadnienia zostały ujęte w sposób właściwy Dostojnemu Autorowi, popularnie a jednak głęboko, krótko a jednak wyczerpująco. Toteż w broszurze znajdą pożądany podręcznik nie tylko osoby, zajmujące się samym zagadnieniem Akcji Katolickiej Młodzieży, ale także koła dyskusyjne młodzieży i referenci.

Maria Dynowska: **Skarbiec Polski**. Wyjątki z literatury do użytku scenicznego, Poznań 1938, S. A. "Ostoja". Cena 4 zł.

Jakże często słychać życzenie, by bogaty repertuar sceniczny naszej literatury wprowadzić do pracy oświatowej. Niech ogół naszego narodu pozna swoich autorów dramatycznych, niech perły ich twórczości wejdą w miejsce lichych nieraz sztuczek. Tym dwom zadaniom stara się odpowiedzieć książka Dynowskiej. Przemawiają z niej autorzy od Kochanowskiego do Asnyka, Kasprowicza i Staffa. Ze znawstwem wybrane deklamacje solowe, chórowe, krótsze sceny z komedyj i dramatów, — a w odpowiednich miejscach życiorysy autorow i krótka charakterystyka ich twórczości — oto co będzie doskonałym materiałem, by stowarzyszenia oświatowe mogły na zebraniach i wieczornicach szerzyć znajomość także polskiej literatury dramatycznej. Aby korzystanie z książki jak najwięcej ułatwić, podaje autorka tylko takie fragmenty, które mogą wykonać zespoły złożone bądź z samych mężczyzn, bądź też z samych kobiet. Wiele z tych utworów będzie można umieścić w programach akademii i przedstawień. Piękna szata zewnętrzna książki robi miłe wrażenie.

L. Turkowski; **Forsa stopniała**. Humoreska w 3 aktach ze śpiewami układu Ks. A. Chlondowskiego (z towarzyszeniem fortepianu), Poznań 1938, S. A. „Ostoja„. Cena 2,20 zł.

Jest to wodewil, a można nawet powiedzieć operetka, pierwsza tego rodzaju w języku polskim, bo napisana wyłącznie na role męskie. Wesoły, fasowy temat, lekkie ujęcie, łatwe ale bardzo wartościowe wstępy i wstawki muzyczne — wszystko to sprawia, że sztuczka ta niewątpliwie zdobędzie publiczność i będzie „kasową". Naturalnie, że będzie ją można wykonać tylko w środowiskach, będących na pewnym poziomie kultury scenicznej, a więc miejscowościach przemysłowych i miasteczkach, gdzie będzie można korzystać z fortepianu, chociaż i bez fortepianu rzecz można wystawić.

Ks. Dr. Ildefons Bobicz: **Wykład codzienny Pacierza i Katechizmu**. Tom II.

We Lwowie w r. 1937 nakładem i drukiem „Towarzystwa Biblioteki Religijnej" im. Ks. Arcybiskupa Bilczewskiego został wydany tom II Kazań Katechizmowych ks. Bobicza, opracowanych na podstawie tekstu pacierza, ustalonego przez XX. Biskupów Polskich.

Ks. Dr. Stefan Sydzy, Marianin: **Czcigodny Sługa Boży O. Stanisław Papczyński**

W Warszawie w r. 1937 nakładem Funduszu Beatyfikacyjnego O. Papczyńskiego zostało wydane powyższe dzieło o życiu, działalności i cnotach założyciela Zgromadzenia OO. Marianów Czcigodnego Sługi Bożego Stanisława Papczyńskiego.

Skład główny w księgarni św. Wojciecha w Warszawie.

Ks. Feliks Bodzianowski: **Ludzkość na rozdrożach.**

Przemówienie oparte na encyklikach społecznych „Rerum Novarum". „Quadragesimo Anno" i „Divini Redemptoris".

Wydano w Poznaniu w r. 1938 nakładem Ksiegarni Katolickiej.

Ks. Dr. Wacław Gieburowski, Dyrygent Poznańskiego Chóru Katedralnego. **Funebrale**.

Obrzędy pogrzebowe, Officium Defuntorum, Msza żałobna i Procesja na Dzień Zaduszny.

Wydano w r. 1937 drukiem i nakładem Księgarni Katolickiej w Katowicach, ul. Marsz. Piłsudskiego 58.

Stanisław Adamski, Biskup Katowicki.

Z Zagadnień i Trudności Duszpasterskich Diecezji Śląskiej.

Na tle przemówienia, wygłoszonego na kursie duszpasterskim Związku Kapłanów „Unitas" w Katowicach w dn. 28 czerwca 1937 r.

Wydano drukiem tej samej księgarni Katolickiej w Katowicach.

K. J.: **Pius XI, wódz i sternik świata,** Poznań 1938, S. A. „Ostoja". Cena 1,50 zł.

W czasach, kiedy tyle mówi się o wodzach i o przodownictwie, daje nam autor życiorys Ojca św., ujęty pod kątem widzenia: naszym wodzem jest Chrystus, a Pius XI jako zastępca Chrystusa na ziemi jest obecnie widzialnym wodzem i sternikiem świata. Samo życie Piusa XI jest ujęte krótko, główną uwagę poświęcono działalności i wskazaniom papieskim, podanym w licznych encyklikach. Szcześliwie także autor wykazuje przy każdej sposobności ścisłą łączność jaka zachodzi między Kościołem a Chrystusem, dzięki czemu uwydatnia boski charakter Kościoła. Broszurka ta o 100 stronicach, podzielona na nieduże rozdziały, napisana zrozumiale i serdecznie, będzie pożądaną pomocą przy urządzaniu Dnia Papieskiego w lutym. Mówcom poda dużo materiału nieraz mało znanego. Książeczka ta nadaje się jednak także bardzo do masowego rozszerzania. Pomoże do oddania hołdu Ojcu św., a także do pogłębienia tak ważnych dziś zagadnień jak papiestwo i boskość Kościoła.

W. Nowaczyk h. R. i H. Boryński phm. **Uderzmy w głąb!** Wskazówki metodyczno-programowe Harcerskiej służby Bogu. Nakładem Komendy Chorągwi Harcerzy w Krakowie. 1938.

Ks. Fr. Nowakowski. **Żywy Różaniec w Parafii.** Praktyczny podręcznik do zakładania i prowadzenia Żywego Różańca.

Zamawiać należy w Instytucie Różańcowym w Toruniu. Cena 2 zł. Przesyłka 30 groszy.

Chrystus z nami. T. XII. O Męce Pańskiej. Wydał *X. Pius Pawellek misjonarz.* 1938. XX. Misjonarze — Kraków — Stradom 4.

Cześć Maryi na Śląsku. Sprawozdanie z życia Sodalicyj Mariańskich Diecezji Katowickiej z lat 1934-1937. Nakładem Diecezjalnego Sekretariatu Sekcji Sodalicyjnej w Katowicach, ul. Marszałka Piłsudskiego 20.

O. Paweł Stein O. F. M. **Trzeci Zakon Franciszkański.** Rozprawa prawniczo-kanoniczna. Przekład autoryzowany *O. Dr. Juliana Kędziora.* Nakładem prowincjalatu OO. Bernardynów.

Ks. Piotr Turbak T. J. **Święty Andrzej Bobola.** Wydanie II powiększone. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy — Księża Jezuici, Kraków, Kopernika 26.

Ks. Piotr Turbak T. J. **Chwała i dziękczynienie.** Adoracje Przenajśw. Sakramentu. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy. Księża Jezuici — Kraków, ul. Kopernika 26.

Śpiewajmy wszyscy razem. Zbiorek najbardziej rozpowszechnionych pieśni procesyjnych. Wydawnictwo Instytutu Różańcowego. Toruń, Rybaki 59.

„Przegląd Różańcowy", dwumiesięcznik. poświęcony szerzeniu idei Mariańskiej i Różańcowej w Polsce. Wydawnictwo Instytutu Różańcowego. Toruń, Rybaki 59.

Instytut Różańcowy rozpoczął wydawać popularne broszury antykomunistyczne serii **„Czerwone Sztandary"**, jako wydawnictwo periodyczne.

Urząd Wojewódzki zawiadamia, że w Stowarzyszeniu „Samoobrona Społeczna", Warszawa, Wiejska 19 m. 8, są do nabycia następujące wydawnictwa antykomunistyczne:

1. „Sowiety w Hiszpanii",
2. „Losy pewnej rewolucji",
3. „Pieniądze płyną z Moskwy",
4. „Oskarżam Moskwę",
5. „Od Moskwy do Madrytu".

Wydawnictwa te są doskonałym materiałem do walki z komunizmem.

Każdy Duszpasterz z najwyższym przejęciem się przystępuje do przygotowania dziatwy do Pierwszej Komunii świętej. Chciałby przedewszystkim trafić najlepiej do umysłów dziecięcych, by ogniem świętej miłości rozpalić ich serduszka do przyjęcia Eucharystycznego Więźnia Miłości. Gdy tedy w tej pracy szuka przykładów, za pomocą których najłatwiej jest trafić do umysłu dziecka, znajdzie je w pięknym 2-tomowym dziełku X. Jana St. Żaka p. t. **„Gotujcie drogę Panu".** Wyd. drugie powiększone. Włocławek. Księgarnia Powszechna. 1938 r.

X. Józef Winkowski. **W Głąb i Wzwyż.** Wybór artykułów z 17 roczników (1920-1937) Miesięcznika „Pod Znakiem Marii". Zakopane 1938.

Ten piękny dorobek gorącego działacza na polu Sodalicji Mariańskiej Młodzieży musi żywo zainteresować wszystkich Księży Moderatorów Sodalicyj i XX. Prefektów, interesujących się życiem sodalicyjnym.

MŁODY LAS.

Od stycznia 1938 roku zaczął wychodzić nowy miesięcznik dla młodzieży szkolnej pod tytułem MŁODY LAS. Młodym lasem to Młodzież nasza. Oczekujemy od niej, by wyrosła w mocny, odporny bór, osadzony głęboko w glebie polskiej tradycji i ogrzewany światłem Prawdy Bożej. Nowe pismo chce urabiać w tym duchu naszą Przyszłość Narodu, chce być pismem na wskroś katolickim i głęboko patriotycznym.

Na 24 stronach, ozdobionych licznymi, dwubarwnymi ilustracjami zamieszcza Młody Las artykuły wychowawcze, nowele, wiersze, utwory sceniczne, opowiadania pouczające, podaje także dział humoru i rozrywek.

Już obecnie współpracuje w „Młodym Lesie" wielu wybitnych pisarzy, że wymienimy tylko: Zofię Kossak, Marię Czesko-Mączyńską, Wandę Miłaszewską, Zygmunta Nowakowskiego, Gustawa Morcinka i innych.

Opłata za pierwsze półrocze (styczeń-czerwiec 1938) wynosi 1,40 zł. (za granicą 2,00 zł.) W prenumeracie zbiorowej udziela się zniżki. Cena numeru pojedyńczego — 25 gr.

Zamawiać pod adresem: Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Ks. Ks. Jezuici Kraków, ul. Kopernika 26. P. K O. Nr. 400.152.

Śpiewy Liturgiczne, wydawane przez ks. Ant. Chlondowskiego (Warszawa, ul. Ks. Siemca 6), przynoszą w II Nr. *19 motetów ofertoryjnych* układu wydawcy do Przen. Sakramentu, do Najśw. Serca P. Jezusa, do Chrystusa Króla, do Matki Boskiej, do św. Patronów, do Wszystkich Świętych, do św. Stanisława Kostki, na zwykłe niedziele całego roku, na niedziele adwentowe, z dodatkiem ASPERGES ME na pokropienie.

Utwory, jako przeznaczone dla słabszych chórów kościelnych, są krótkie, opracowane przystępnie i w umiarkowanej ekstensji. Mają przytem układ uniwersalny, tak że śpiewać je można na 4 głosy mieszane, na 3 głosy mieszane (opuszcza się tenor, a połączone głosy męskie śpiewają partię basu), na 2 głosy równe, a nawet na 1 głos, przy czym układ 4 głosowy służy za towarzyszenie organowe. Partia sopranów i altów powierzona być może chłopcom.

Coraz większy zanik powołań u nas i w krajach zachodnich, zwłaszcza zaś coraz niepewniejsza sytuacja w Rosji Sowieckiej, mogąca rychło doprowadzić do ożywienia się i umożliwienia tam życia religijnego, dla nas Polaków, najbardziej powołanych do ewangelizacji wschodnich, bratnich nam narodów słowiańskich, czynią sprawę popierania powołań duchownych nadzwyczaj ważną i naglącą. W dużej mierze do ochrony powołań dopomoże wydana przez „Dobrą Prasę" broszurka — **„Ratujmy powołania"**. Cena 20 gr. Wilno, ul. Zarzeczna 30.

„Żywy Różaniec Dzieci". Książeczka z ilustrowanemi Tajemnicami Różańcowemi dla dzieci od lat 8-14. Cena 20 gr. Wydawnictwo Instytutu Różańcowego. Toruń, Rybaki 59.

Ks. St. Kuźnar T. J. **Św. Andrzej Bobola** Męczennik i Patron Polski. Str. 192 z 8 ilustr. Kraków 1938. Wydawn. Apost. Modlitwy Ks. Ks. Jezuitów. Cena br. 1 zł.; opr. 2 zł.

Przepiękna postać Apostoła Polesia i głośnego Cudotwórcy św. Andrzeja Boboli wywołuje coraz głębszy podziw i nabożeństwo. Społeczeństwo polskie interesuje się niezmiernie żywo swym Patronem, czego dowodem są liczne życiorysy w przeważnej mierze już wyczerpane. Obecnie przybywa do nich nowy żywot św. Andrzeja napisany przez ks. St. Kuźnara T. J. Jest to jedna z najbardzie. aktualnych dziś książek. Celem jej było dostarczyć Polakom zwłaszcza w okresie kanonizacji obszerniejszych wiadomości o Świętym Męczenniku, które acz oparte na ścisłych źródłach historycznych, opisane są bardzo przystępnie i prawdziwie popularnie. Zaletą książki obok niezwykłej taniości jest także jej barwny i obrazowy styl. Poza tym dziełko bogato ilustrowane podaje najświeższe cuda zdziałane za przyczyną św. Andrzeja, jak również opis kanonizacji.

Ufamy, że z okazji sprowadzenia do Polski świętych szczątków Orędownika niepodległości naszej Ojczyzny — książka ta rozejdzie się jak najszerzej, potęgując nabożeństwo do św. Patrona.

Kuria Diecezjalna Pińska posiada obrazki Świętego w kolorach, jako pamiątka odbytej Kanonizacji w cenie 3 zł. za setkę.

Redaktor X. Michał Rutkowski. **Drukarnia Diecezjalna w Pińsku, ul. Kościuszki 46.**